

Rub a líc vyhledávačů aneb jejich odvrácená tvář

Vilém Sklenák – sklenak@vse.cz

Vysoká škola ekonomická, fakulta informatiky a statistiky,
katedra informačního a znalostního inženýrství

Inforum 2018, 29. 5. 2018

Obsah

- 1 Líc – vzestup vyhledávačů
- 2 Rub – čím se vyhledávače nechlubí
  - Ztráta soukromí
  - Ztráta soudnosti
- 3 Závěrem

Web jako Babylónská knihovna

J.L.Borges, Babylónská knihovna:

Když se rozhlásilo, že Knihovna obsahuje všechny knihy, vyvolalo to nejprve pocit podivného štěstí. Všem připadalo, jako by byli pány nedotčeného a tajného pokladu ...

Web jako Babylónská knihovna

J.L.Borges, Babylónská knihovna:

Když se rozhlásilo, že Knihovna obsahuje všechny knihy, vyvolalo to nejprve pocit podivného štěstí. Všem připadalo, jako by byli pány nedotčeného a tajného pokladu . . . nehoráznou naději přirozeně vystřídala nesmírná sklíčenost. Jistota, že některý regál v některém šestiúhelníku skrývá drahocenné knihy a že ty knihy jsou nedostupné, se zdála nesnesitelná.

Borges, Jose Luis. Babylónská knihovna. In *Zrcadlo a maska*. Odeon : Praha 1989, str. 64–72.

Milníky

1990 – Archie (vyhledávání souborů na FTP serverech)

1993 – první fulltext s využitím robota (WWW Worm)

1994 – první předmětový katalog (EINet Galaxy)

1994 – Yahoo!

1996 – Seznam.cz

1998 – Google

...

Vývoj funkčních možností vyhledávačů

...

Obsah

- 1 Líc – vzestup vyhledávačů
- 2 Rub – čím se vyhledávače nechlubí
  - Ztráta soukromí
  - Ztráta soudnosti
- 3 Závěrem

Lze se skrývat před roboty?

Jak moc neviditelný je člověk, který:

- nemá žádný osobní web,
- nemá účet v síti Facebook,
- nemá účet na Twitteru,
- nemá žádný blog,
- nemá ...

Google a právo na zapomnění

13. 5. 2014

Lidé mají „právo být zapomenuti“ na Googlu,
rozhodl soud EU

Google a všetečnost StreetView

Google kvůli ochraně soukromí stahuje obrázky ze služby Street View

...

Kraví soukromí. Google view svou horlivostí pobavil

Google vs. GDPR

První den GDPR: Facebook a Google čelí žalobě za 200 miliard

Fake news

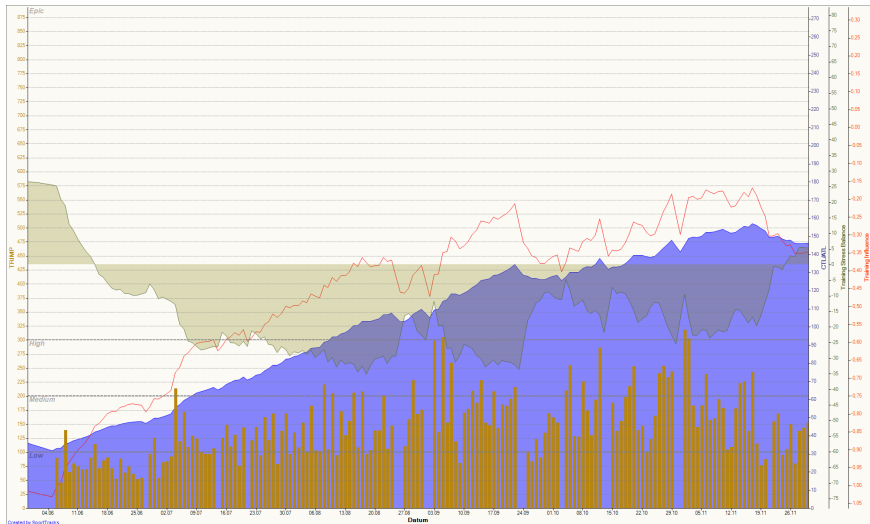
- Co to je?
- Problém identifikace – Centrum proti terorismu vyvrátilo za rok 22 dezinformací. Má i jiné úkoly
- Výsledky vyhledávání jako koktejl pravd a nepravd?

A co schopnost používat mozek?

Provokace?

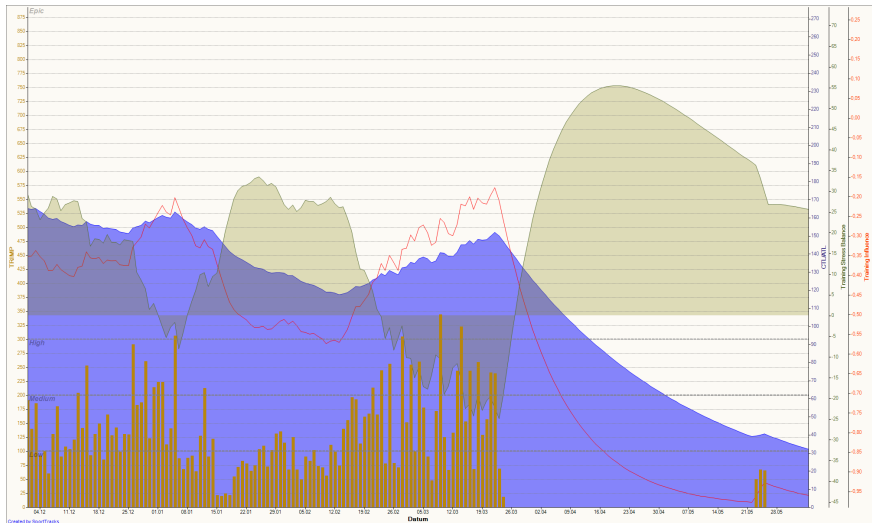
Ztráta soudnosti

Jak fungují schopnosti člověka

Ztráta soudnosti

Jak fungují schopnosti člověka

Google efekt

- Google efekt = zapomínání informací, které lze snadno vyhledávat na internetu
- Trochu výstižněji – lenivění mozku způsobené nezájmem se učit nebo získávat nové informace, protože je možné je najít na Googlu

Google efekt

- Google efekt = zapomínání informací, které lze snadno vyhledávat na internetu
- Trochu výstižněji – lenivění mozku způsobené nezájmem se učit nebo získávat nové informace, protože je možné je najít na Googlu

Negooglujte pořád, radí expert z Googlu. Dodržujte digitální dietu

Digitální demence

- Odsudek vlivu digitálních médií na duševní schopnosti člověka vůbec – německý neurovědec Manfred Spitzer.
- Zahrnuje nejen Google a jiné vyhledávače, ale také chytré telefony, navigace, sociální sítě atd.
- Kritizuje závislost na technologiích vůbec.

Digitální demence

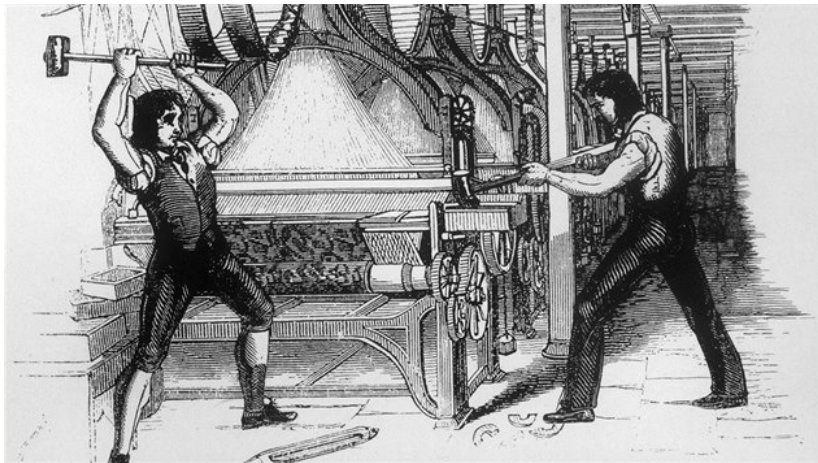
Na druhou stranu však si položte pár otázek:

- Kolik telefonních čísel si pamatujete?
- Dokážete pracovat s papírovou mapou?
- Dokázali byste hledat v papírovém jízdním řádu?
- Dokážete z hlavy vyřešit jednoduchou trojčlenku?
- Dokážete strávit pracovní den aniž byste použili Google nebo Seznam?
- Jak často kontrolujete pohledem displej chytrého telefonu, jestli tam není něco nového?

Obsah

- 1 Líc – vzestup vyhledávačů
- 2 Rub – čím se vyhledávače nechlubí
  - Ztráta soukromí
  - Ztráta soudnosti
- 3 Závěrem

Budeme ničit stroje?

Ludidé v roce 1812 ničí textilní stroje

Shrnutí

- Kvůli kladným stránkám jsou vyhledávače v oblibě.
- Negativní stránky si někteří uživatelé možná nepřipouštějí, nebo nechtějí připouštět.
- Ve vztahu ke studentům si těžko lze představit jakékoliv základy – někdy dokáže vyhledávač „poradit“ rychleji než renomované informační zdroje, ať už z důvodu pokrytí nebo rychlosti publikování.
- Spíše je potřeba posilovat schopnosti kritického myšlení.

Děkuji za pozornost.